

Asia: 1/66/2016

Hallituksen esitys uudeksi laiksi Syyttäjälaitoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Yleisperustelut

Näkemyksenne esityksen tavoitteista

Esityksen kohdassa 3.1 todetut tavoitteet ovat tärkeitä kansalaisten oikeusturvan kannalta. Yhden viraston malli mahdollistaa näiden tavoitteiden toteutumisen nykyistä organisaatiomallia paremmin. Yhden viraston malli vahvistaa syyttäjäkäytäntöjen yhtenäisyyttä ja mahdollistaa resurssien tehokkaamman ja joustavamman käytön. Alueellisesti joustavamman resurssien käytön seurauksena matkustaminen ja ajankäyttö matkustamiseen jonkin verran lisääntyvät, kun jutut on edelleen hoidettava tekopaikan käräjäoikeudessa, mikä voi jossain määrin pienentää syntyväksi ajateltua säästöä.

Merkittävää etua nykymalliin verrattuna yhden viraston mallissa on saatavissa tulohajauksen kevenemisen kautta. Malli mahdollistaa myös ammattimaisemman johtamisen ja yhtenäisemmät hallinnon käytänteet.

Yleisperustelut

Näkemyksenne luonnoksessa ehdotettujen lainsäädäntömuutosten arvioiduista vaikutuksista

-

Tehtävät ja organisaatio (luku 1)

Syyttäjälaitoksen organisaatio ja Ahvenanmaan asema

Sisä-Suomen syyttäjänvirasto kannattaa esitettyä organisaatiomallia.

Syyttäjät ja syyttäjän tehtävät (luku 2)

Syyttäjän virkanimikkeet, toimivalta, tehtävät, nimittäminen ja syyttäjänvaltuuksien antaminen

Aluesyyttäjän nimike on hieman harhaanjohtava kun syyttäjällä on toimivalta koko maassa, vaikka pääsääntöinen toiminta tapahtuukin alueella. 5 §:n mukainen nykyäänkin käytetty erikoissyyttäjän nimike sekoittuu juristienkin puhekielessä usein 6 §:n erityissyyttäjiin. Parempi olisi, jos nimikkeet erottuisivat toisistaan selkeämmin.

8 §:n osalta on hyvä, että lain tasolla säädetään rikosasian siirtämisestä toisen syyttäjän tehtäväksi, mutta lain tasoisesti ei ole tarpeellista säätää siirron edellyttävän kummankin syyttäjän esimiehen suostumusta. Käytännössä suurin osa siirroista koskee vähäisiä asioita, joiden osalta pelkkä ilmoitus esimiehelle on riittävä ja käytännön menettelyistä voitaisiin antaa tarkemmat ohjeet ja määräykset laitostasolla. 9 §:n 3 momentin esitys siitä, että oikeutta antaa syyttäjän toimivaltuudet rajattaisiin virkavapaalla olevaan toisessa virkasuhteessa olevaan virkamieheen on kannatettava.

Johtavan aluesyyttäjän viran ei tulisi olla määräaikainen, vaikka valtiotyönantaja johtamistehtävissä määräaikaisuuksia suosii. Kun ylimmän johdon asema on lailla säädetty vakinaiseksi olisi johdonmukaista samassa organisaatiossa noudattaa samaa linjausta myös alemmilla johtamistasoilla. 19 §:ssä on todettu, että johtavan aluesyyttäjän apuna voi toimia yksi tai useampi apulaispäällikkö. Voi-sana on omiaan aiheuttamaan ajatuksen siitä, että tehtävän tulevaisuus on epävarma. Sanamuodon käyttämisen syytä (joka lienee Ahvenanmaan alueen pienuus) olisi ollut hyvä perusteluosassa selittää. Uudistuksen suunnittelun yhteydessä on koko ajan korostettu, että apulaispäällikön tehtävät tulevat haastavammiksi ja että apulaispäälliköillä on uudessa syyttäjälaitoksessa merkittävä rooli. Lain tasolla ainoa maininta apulaispäälliköistä on kuitenkin edellä mainittu. Apulaispäälliköille olisi ollut perusteltua perustaa vakinaiset virat. Apulaispäälliköiden asema poikkeaa olennaisesti valtion korkeimman johdon viroista sekä palkkauksen että tehtävien (apulaispäälliköt hoitavat myös lainkäyttötehtäviä) osalta. Myöskään aiemmin mainittu johdon aseman yhdenmukaisuus samassa organisaatiossa ei puolla sitä, että ns. kolmannen tason johtamistehtävät ovat määräaikaisia. Erikoissyyttäjien osalta tämän uudistuksen yhteydessä päädyttiin perustamaan vakinaiset virat, vaikka heidänkin tehtävänsä edellyttävät yhtä lailla jatkuvaa sitoutumista ja motivaatiota. Heidän osaltaan perusteluissa (s.28) todetaan, että erikoissyyttäjien tehtävät ovat olleet pysyväisluonteisia. Aivan sama pätee apulaispäälliköiden tehtäviä hoitaneisiin. Ei ole syytä epäillä, että hallintoon erikoistuneiden syyttäjien, jotka siis toimivat apulaispäällikköinä, sitoutuminen ja motivaatio olisi heikompi kuin erikoissyyttäjillä.

Johtaminen ja asioiden ratkaiseminen (luku 3)

Valtakunnansyyttäjän kanslian ja syyttäjälalueiden johtaminen ja asioiden ratkaiseminen

Viitataan jo edelliseen nimittämiskohtaan kirjattuun apulaispäällikön tehtävän osalta.

Erinäiset säännökset (luku 4)

Erityisesti syyttäjän vaitiolovelvollisuus ja vaitiolo-oikeus ja virkasyytteen käsittely

Tältä osin ei lausuttavaa.

Muuta

Muita huomioita ja kommentteja

-

Selin-Hakala Hannele
Sisä-Suomen syyttäjänvirasto